

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (it-Tielet Awla)

1 ta' Di?embru 2005 (*)

"Is-Sitt Direttiva VAT – Artikolu 13A(1)(b) – E?enzjonijiet – Aktivitajiet strettament relatati ma' d?ul fi sptar jew ma' kuri medi?i – Provvista ta' servizzi telefoni?i u ta' kiri ta' settijiet tat-televi?joni g?all-pazjenti ta' l-isptar – Provvista ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tag?hom"

Fil-kaw?i mag?quda C-394/04 u C-395/04,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skond l-Artikolu 234 KE, imressqa mis-Symvoulio tis Epikrateias (il-Gre?a), permezz tad-de?i?jonijiet tas-16 ta' ?unju 2004, li waslu l-Qorti tal-?ustizzja fis-17 ta' Settembru 2004, fil-pro?eduri

Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE

vs

Ypourgos Oikonomikon,

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (it-Tielet Awla),

komposta minn A. Rosas, President ta' l-Awla, J.-P. Puissochet, S. von Bahr, U. L?hmus u A. ? Caoimh (Relatur), Im?allfin,

Avukat ?enerali: P. L?ger,

Re?istratur: L. Hewlett, Amministratur Prin?ipali,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub u wara s-seduta tad-29 ta' ?unju 2005,

wara li rat l-osservazzjonijiet ippre?entati bil-miktub:

- g?ad-Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE, minn K. Karlis, dikigoros,
- g?all-Gvern Grieg, minn E.-M. Mamouna u S. Trekli kif ukoll V. Kyriazopoulos, b?ala a?enti,
- g?all-Gvern ?ermani?, minn W.-D. Plessing u A. Tiemann, b?ala a?enti,
- g?all-Gvern ?iprijott, A. Miltiadou-Omirou, b?ala a?ent,
- g?all-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, minn D. Triantafyllou, b?ala a?ent,

wara li semg?et il-konklu?jonijiet ta' l-Avukat ?enerali fis-seduta tal-15 ta' Settembru 2005,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 It-talbiet g?al de?i?joni preliminari jirrigwardaw l-interpretazzjoni ta' l-Artikolu 13A(1)(b) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet ta' l-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? - Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i

uniformi ta' stima (?U L 145, p.1, iktar 'il quddiem is-"Sitt Direttiva").

2 Dawn it-talbiet kienu pprezentati fil-kuntest ta' kontroversji bejn id-Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE (iktar 'il quddiem "Ygeia"), persuna ?uridika rregolata mid-dritt privat li l-g?an tag?ha huwa li tag?ti kuri fi sptar u kuri medi?i, u l-Ypourgos Oikonomikon (Ministeru g?all-Finanzi), dwar ir-rifjut tad-Dimosia Oikonomiki Ypiresia Forologias Anonymon Emborikon Etairion Athinon (Dipartiment tat-taxxa ta' Atena inkarigat bis-sistema ta' tassazzjoni ta' kumpanniji b'responsabbiltà limitata) g?all-e?enzjoni mit-taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar 'il quddiem il-"VAT"), fir-rigward ta' attivitajiet marbuta strettament mad-d?ul fi sptar u mal-kuri medi?i, il-provvista ta' servizzi telefoni?i u ta' kiri ta' settijiet tat-televi?joni g?all-pazjenti fi sptar kif ukoll il-provvista ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tag?hom.

Il-kuntest ?uridiku

Il-le?i?lazzjoni Komunitarja

3 L-Artikolu 13A(1) tas-Sitt Direttiva jiddisponi li:

"Ming?ajr pre?udizzju g?al disposizzjonijiet o?rajn tal-Komunità, l-Istati Membri g?andhom je?entaw li ?ejjin ta?t kondizzjonijiet li huma g?andhom jistabilixxu g?al skopijiet biex jassiguraw l-applikazzjoni korretta u ?ara tat-tali e?enzjonijiet u tal-prevenzjoni ta' kawlnkwe' eva?joni, evitar jew abbu? possibili [kwalunkwè frodi, eva?joni u abbu? eventwali]:

[...]

b) sptar u kura medika u attivitajiet relatati mill-vi?in mmexxija minn entitajiet regolati mid-dritt pubbliku jew, ta?t kondizzjonijiet so?jali komparabbli g?al dawk applikati lill-entitajiet regolati mid-dritt pubbliku, mill-isptarijiet, ?entri g?at-trattament mediku jew dijanjosi u stabbilimenti o?rajn ta' natura simili rikonoxxuti regolarment".

4 L-Artikolu 13A(2)(b) ta' din l-istess Direttiva jipprovdi li:

«b) Il-provvista ta' servizzi jew o??etti m'g?andhomx jag?tu e?enzjoni kif pprovduti f'(1) (b), (g), (h), (i), (l), (m) u (n) fuq jekk:

– m'huwix essenzjali g?at-transazzjonijiet e?enti,

– l-iskop ba?iku tieg?u hi li tikseb id-d?ul addizzjonali g?all-organizzazzjoni billi twettaq transazzjonijiet li huma b'kompetizzjoni diretta ma' dawk l-impri?i responsabbli g?at-taxxa fuq il-valur mi?jud."

Il-le?i?lazzjoni nazzjonali

5 L-Artikolu 18(1)(d) tal-Li?i Nru 1642/1986 dwar l-applikazzjoni tat-taxxa fuq il-valur mi?jud u dispo?izzjonijiet o?ra" (FEK A' 125) jistipula li:

"Huma e?enti mit-taxxa:

[...]

d) id-d?ul fi sptar u l-kuri medi?i kif ukoll il-provvista ta' o??etti u l-g?oti ta' servizzi marbuta strettament mag?hom, effettwati minn persuni li ja?ixxu skond il-li?i. Huma ekwivalenti g?al dawn is-servizzi dawk mog?tija minn stabbilimenti li ju?aw stazzjonijiet ta' kura u sorsi termali".

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

6 Wara l-verifika tal-kotba tal-kontijiet ta' Ygeia għall-perijodi ta' tassazzjoni li jikkorrispondu għas-snin 1992 u 1993, id-Dimosia Oikonomiki Ypiresia Forologias Anonymon Emborikon Etairion Athinonsostna sostna li d-d?ul tagħhom mill-provvista, min-na?a, ta' servizzi telefoni?i u l-kiri ta' settijiet tat-televi?joni għall-pazjenti fi sptar u, min-na?a l-o?ra, il-provvista ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tagħhom għandhom ikunu su??etti għall-VAT, peress li dawn is-servizzi ma jistgħux ji?u kkunsidrati b?ala attivitajiet marbuta strettament mad-d?ul fi sptar u mal-kuri medi?i. Għaldaqstant, huwa emenda l-imsemmija taxxa ta' din il-kumpannija permezz ta' ?ew? de?i?jonijiet differenti għas-sentejn in kwistjoni.

7 Ygeia ressqet rikors kontra dawn id-de?i?jonijiet quddiem id-Dioikitiko Protodikeio Athinon (Qorti tal-Prim'Istanza Amministrattiva ta' Atena), u appellat quddiem id-Dioikitiko Efeteio Athinon (Qorti ta' l-Appell Amministrattiva ta' Atena). B'sostenn għar-rikors tagħha, Ygeia sostniet li l-provvista ta' servizzi in kwistjoni tikkontribwixxi għall-kura ta' pazjenti fi sptar u għa?-?amma tar-relazzjonijiet so?jali tagħhom u, konsegwentement, għall-fejqa iktar malajr tagħhom billi jin?oloq stat psikolo?iku favorevoli. Kemm ir-rikors u l-appell ?ew mi??uda min?abba l-fatt li s-servizzi kkon?ernati, peress li huma inti?i li jiffa?ilitaw is-so??orn tal-morda fl-isptarijiet ming?ajr ma jikkontribwixxu għall-kuri li jing?atawllhom, ma jistgħux ji?u kkunsidrati b?ala marbuta strettament mad-d?ul fi sptar.

8 Ygeia appellat quddiem is-Symvoulio tis Epikrateias (Kunsill ta' l-Istat) kontra s-sentenzi mogħtija mid-Dioikitiko Efeteio Athinon.

9 Fid-de?i?jonijiet tar-rinviju tagħha, is-Symvoulio tis Epikrateias indikat li huwa pa?ifiku li Ygeia, b?ala persuna ?uridika regolata mid-dritt privat, tissodisfa l-kundizzjonijiet għall-e?enzjoni tal-VAT f'dak li jirrigwarda l-kuri mogħtija fi sptar u dawk medi?i kif ukoll l-attivitajiet marbuta strettament magħhom. Skond hu, l-unika mistoqsija li tiffdal hija jekk is-servizzi kkon?ernati jaqgħu jew le ta?t il-kun?ett ta' "attivitajiet [...] marbuta strettament" mad-d?ul fi sptar u mal-kuri medi?i.

10 Il-qorti tar-rinviju tosserva f'dan ir-rigward li dan il-kun?ett ma jing?atax definizzjoni fl-Artikolu 13A(1) tas-Sitt Direttiva. Madankollu, hija tosserva li, abba?i ta' kriterji mni??la fl-Artikolu 13A(2)(b) ta' din id-Direttiva, jista' jing?ad li attivit?a hija marbuta strettament ma' d?ul fi sptar u ma' kuri medi?i meta, min-na?a, hija indispensabbli sabiex ji?u mwettqa l-attivitajiet e?enti u, min-na?a l-o?ra, hija ma tkunx inti?a sabiex twassal għal d?ul addizzjonali għal min jipprovdi s-servizzi e?enti. Barra minn hekk, hija ??id li fis-sentenza tagħha tas-6 ta' Novembru 2003, Dornier (C-45/01, ?abra p. I 12911, punti 33 sa 35), il-Qorti tal-?ustizzja ammettiet li d-domanda jekk attivit?a taqax jew le ta?t il-kun?ett ta' "attivitajiet [...] marbuta strettament" tiddependi fuq il-karattru sussidjarju tagħha. Dan jimplika li għandu ji?i ddeterminat jekk din l-attivit?a tikkostitwixxi għal benefi?jarji tagħha mezz li bih ikunu jistgħu jibbenefikaw bl-a?jar kundizzjonijiet minn servizzi o?rajn jew jekk tikkostitwixxi għalihom għan fiha nnifisha.

11 F'dawn i?-?irkustanzi, is-Symvoulio tis Epikrateias idde?idiet, fil-kuntest tar-rikors li jirrigwarda l-perijodu ta' tassazzjoni li jikkorrispondi għas-sena 1992, idde?idiet li tissospendi l-pro?edura u li tagħmel is-segwenti domandi għal de?i?joni preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja:(affaire C 394/04):

“Is-servizzi mogħtija mill-persuni koperti mill-Artikolu 13A(1)(b) tas-[Sitt Direttiva] u li jirrigwardaw, min-naħa, l-użu tat-telefon u tat-televiżjoni mill-morda u, min-naħa l-oħra, il-provvista ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tagħhom jaqgħu ta' attivitajiet marbuta strettament mad-dul fi sptar u ma' kuri mediċi skond id-dispożizzjoni iktar ittar ‘il fuq, billi jikkostitwixxu servizzi sussidjarji fir-rigward ta' dawn il-kuri iċċa wkoll servizzi indispensabbli għal dawn il-kuri?”

12 F'dak li jirrigwarda l-perijodu ta' tassazzjoni li jikkorrispondi għas-sena 1993, din il-qorti ddeċidiet li tissospendi l-proċedura sakemm il-Qorti tal-Ġustizzja tagħti r-risposta tagħha għad-domanda msemmija iktar ‘il fuq (kawża C-395/04).

13 Permezz ta' digriet tal-President tal-Qorti tal-Ġustizzja ta' l-14 ta' Ottubru 2004, il-kawża C-394/04 u C-395/04 ġew magħquda għall-finijiet tal-proċeduri bil-miktub u orali kif ukoll tas-sentenza.

Fuq id-domanda preliminari

14 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju titlob essenzjalment jekk il-provvista, minn stabbiliment għal kura msemmija fl-Artikolu 13A(1)(b) tas-Sitt Direttiva, ta' servizzi telefoniċi u ta' kiri ta' settijiet tat-televiżjoni għall-pazjenti fi sptar kif ukoll il-provvista minn dan l-istabbiliment ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tagħhom jikkostitwixxux attivitajiet marbuta strettament mad-dul fi sptar u mal-kuri mediċi skond din id-dispożizzjoni.

15 Qabel kollox, għandu jiġi mfakkar li skond il-urisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-eżenzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 13 tas-Sitt Direttiva għandhom jiġu interpretati b'mod ristrett, peress illi dawn jikkostitwixxu eżenzjonijiet għall-prinċipju ġenerali li jiddisponi li l-VAT għandha tiġi ntaxxata fuq il-provvisti ta' servizzi kollha pprovduti b'titolu oneru minn persuna taxxabbli (sentenzi ta' l-20 ta' Ġunju 2002, il-Kummissjoni vs il-Ġermanja, C-287/00, ġabra p. I-5811, punt 43, u tas-26 ta' Mejju 2005, Kingscrest Associates u Montecello, C-498/03, ġabra p. I-4427, punt 29). L-imsemmija eżenzjonijiet jikkostitwixxu kunċetti awtonomi tad-Dritt Komunitarju intiġi sabiex jevitaw differenzi fl-applikazzjoni tas-sistema tal-VAT minn Stat Membru għal ieor (sentenzi tal-25 ta' Frar 1999, CPP, C-349/96, ġabra p. I-973, punt 15, u tat-8 ta' Marzu 2001, Skandia, C-240/99, ġabra p. I-1951, punt 23).

16 Barra minn hekk, l-Artikolu 13A tas-Sitt Direttiva huwa intiġi li jeżenta mill-VAT erti attivitajiet ta' interess ġenerali. Madankollu, din id-dispożizzjoni ma teżentax l-attivitajiet ta' interess ġenerali kollha mill-applikazzjoni tal-VAT, iċċa biss dawk li huma mniġġla u deskritti hemmhekk b'mod dettaljat afna (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tat-12 ta' Novembru 1998, Institute of the Motor Industry, C-149/97, ġabra p. I-7053, punt 18, u ta' l-20 ta' Novembru 2003, Taksatorringen, C-8/01, ġabra p. I-13711, punt 60).

17 Kif il-Qorti tal-Ġustizzja diġà osservat, l-Artikolu 13A(1)(b) ta' l-imsemmija Direttiva ma fih ebda definizzjoni tal-kunċett ta' “attivitajiet [...] marbuta strettament” mad-dul fi sptar u mal-kuri mediċi (sentenza tal-11 ta' Jannar 2001, il-Kummissjoni vs Franza, C-76/99, ġabra p. I-249, punt 22). Madankollu, jirriġulta mill-kliem stess ta' din id-dispożizzjoni li din ma tkoprix servizzi li m'għandhom ebda rabta mad-dul fi sptar ta' benefiċjarji ta' dawn is-servizzi u lanqas ma' kuri mediċi mogħtija eventwalwent lilhom (sentenza Dornier, iċċa iktar ‘il fuq, punt 33).

18 Għaldaqstant, xi servizzi jaqgħu ta' il-kun?ett ta' "attivitajiet [...] marbuta strettament" mad-d?ul fi sptar u mal-kuri medi?i skond l-Artikolu 13A(1)(b) ta' din id-Direttiva meta dawn jingħataw effettivament b?ala servizzi sussidjarji għad-d?ul fi sptar ta' benefi?jarji jew għall-kuri medi?i mogħtija lil dawn ta' l-a??ar u li jikkostitwixxu s-servizz prin?ipali (sentenza Dornier, i??itata iktar 'il fuq, punt 35).

19 Jirri?ulta mill-?urisprudenza li servizz jista' ji?i kkunsidrat b?ala sussidjarju għal servizz prin?ipali meta ma jikkostitwixxix għan fih innifsu, i?da l-mod kif wie?ed jibbenefika bl-a?jar kundizzjonijiet mis-servizz prin?ipali tal-fornitur (ara, f'dan is-sens, b'mod partikolari, is-sentenzi tat-22 ta' Ottubru 1998, Madgett u Baldwin, C-308/96 u C-94/97, ?abra p. I-6229, punt 24, u Dornier, i??itata iktar 'il fuq, punt 34).

20 F'dan ir-rigward, Ygeia ssostni li s-servizzi ta' akkomodazzjoni u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tagħhom, li għandhom b?ala effett li jassistu l-pazjenti fi sptar fuq il-livell psikolo?iku u jgħinu lil dawn ta' l-a??ar fil-ka?ijiet fejn, min?abba l-kundizzjoni tagħhom, ma jistgħux ikomplu bir-rutina ta' kuljum, jippermettu fejqan a?jar u jnaqqsu parzjalment ix-xogħol tal-personal aw?iljarju ta' l-isptar. F'dak li jirrigwarda s-servizzi telefoni?i u ta' kiri ta' settijiet tat-televi?joni għall-pazjenti fi sptar, dawn jippermettu lil dawn ta' l-a??ar li jibqgħu f'kontatt mad-dinja ta' barra, liema fatt ipo??ihom fi stat psikolo?iku li jassigura fejqan iktar malajr u jnaqqas, għalhekk, l-ispi?a finali fl-isptar. Skond Ygeia, minn dan jirri?ulta li l-kriterju rilevanti sabiex ji?i ddeterminat jekk dawn is-servizzi jaqgħux jew le ta' il-kun?ett ta' "attivitajiet [...] marbuta strettament" mad-d?ul fi sptar u mal-kuri medi?i huwa r-rieda tal-pazjent stess, li jkun talab espressament li jibbenefika mill-imsemmija servizzi għaliex jikkunsidrahom necessarji għall-fejqan tiegħu.

21 Dan l-argument ma jistax ji?i milqugħ.

22 Sabiex ji?i ddeterminat jekk servizzi b?al dawk fil-kaw?i prin?ipali jikkostitwixxux il-mod kif wie?ed jibbenefika bl-a?jar kundizzjonijiet mis-servizzi ta' d?ul fl-isptar u ta' kuri medi?i mogħtija minn Ygeia, għandu jittie?ed in kunsiderazzjoni l-iskop li għalih jingħataw l-imsemmija servizzi, kif enfasizzaw l-Istati Membri kollha li ppre?entaw l-osservazzjonijiet tagħhom u l-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej (ara, f'dan is-sens, is-sentenza il-Kummissjoni vs Franza, i??itata iktar 'il fuq, punt 24).

23 Fil-fatt, l-e?enzjoni ta' attivitajiet marbuta strettament mad-d?ul fi sptar u mal-kuri medi?i previsti fl-Artikolu 13A(1)(b) tas-Sitt Direttiva hija inti?a sabiex tiggarrantixxi li l-benefi??ju ta' kuri medi?i u dawk mogħtija fi sptar ma jsirx ina??essibbli min?abba għoli fil-prezz tagħhom li kieku dawn il-kuri, jew l-attivitajiet li huma marbuta strettament magħhom, kellhom ikunu su??etti għall-VAT (sentenza l-Kummissjoni vs Franza, i??itata iktar 'il fuq, punt 23).

24 Issa, skond il-?urisprudenza, il-kuri medi?i u dawk mogħtija fi sptar li huma msemmija f'din id-dispo?izzjoni huma dawk li għandhom b?ala skop id-djanjosi, il-kura u, safejn possibbli, il-fejqan minn mard jew anomaliji tas-sa??a (sentenza Dornier, i??itata iktar 'il fuq, punt 48).

25 Għaldaqstant, meta jittie?ed in kunsiderazzjoni l-għan li tipprova tikseb l-e?enzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(b) ta' l-imsemmija Direttiva, jirri?ulta li biss is-servizzi li jaqgħu lo?ikament fil-kuntest tal-provvista ta' servizzi ta' d?ul fi sptar u ta' kuri medi?i u li jikkostitwixxu pass indispensabbli fil-pro?ess ta' għoti ta' servizzi sabiex jintla?qu l-għanijiet terapewti?i tagħhom jistgħu ji?u kkunsidrati b?ala "attivitajiet [...] marbuta strettament" fis-sens ta' din id-dispo?izzjoni. Fil-fatt, huma biss tali servizzi li jistgħu jaffettwaw l-ispi?a ta' kuri medi?i li l-e?enzjoni tagħhom tagħmilhom a??essibbli għall-persuni kkon?ernati.

26 Dan il-fatt huwa kkonfermat, kif ?ustament isostnu l-imsemmija gvernijiet li ppre?entaw l-

osservazzjonijiet tagħhom, mill-ewwel inqas ta' l-Artikolu 13A(2)(b) ta' din id-Direttiva, li jgħid li l-Istati Membri m'għandhomx jeżentaw il-provvista ta' servizzi previsti, b'mod partikolari, fil-paragrafu 1(b) ta' l-istess Artikolu, jekk dawn mhumex essenzjali għall-attivitajiet eżenti. Kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punti 30 sa 32 tal-konklużjonijiet tiegħu, din id-dispożizzjoni, li għandha karattru obligatorju għall-Istati Membri, tistipola kundizzjonijiet li għandhom jittiedu in kunsiderazzjoni fl-interpretazzjoni ta' każijiet differenti ta' eżenzjoni msemmija hemmhekk, li, b'al dak previst fl-Artikolu 13A(1)(b) ta' l-istess Direttiva, jirrigwardaw servizzi jew provvisti li huma "marbuta strettament" jew li għandhom "rabta stretta" ma' attività ta' interess ġenerali.

27 Barra minn hekk, għandu jiġi osservat li, fil-punti 48 u 49 tas-sentenza l-Kummissjoni vs il-Ġermanja, iżżittata iktar 'il fuq, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeżidiet diġà, fir-rigward ta' l-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(i) tas-Sitt Direttiva f'dak li jikkonferma l-provvista ta' servizzi "marbuta strettament" mat-tagħlim universitarju, li t-twettiq bi qas ta' proġetti ta' riċerka, anki jekk jista' jiġi kkunsidrat b'ala utli qafna għat-tagħlim universitarju, mhuwex essenzjali għall-ksib ta' l-objettiv li jrid jintlaq minnu, jiġifieri, t-ta'ri ta' studenti sabiex ikunu jistgħu jwettqu attività professjonali u li, għaldaqstant, ma jistax jaqta' ta' l-imsemmija eżenzjoni.

28 Meta jiġi kkunsidrat l-iskop ta' l-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(b) ta' l-imsemmija Direttiva, u fid-dawl tal-kliem tal-paragrafu 2(b) ta' dan l-Artikolu, dawn il-kostatazzjonijiet japplikaw ukoll, kif l-Avukat Ġenerali osserva essenzjalment fil-punt 35 tal-konklużjonijiet tiegħu, għall-interpretazzjoni tal-kunġett ta' "attività marbuta strettament" mad-dawl fi sptar u mal-kuri mediċi msemmija fl-ewwel waqda minn dawn id-dispożizzjonijiet.

29 Minn dan jirriżulta li l-provvista ta' servizzi li, b'al dik in kwistjoni fil-kawża prinċipali, tista' ttejjeb il-kumdità u l-benessere ta' pazjenti fi ddaqq li sptar, ma tistax, b'mod ġenerali, tgawdi mill-eżenzjoni prevista fl-Artikolu 13A(1)(b) ta' din id-Direttiva. Is-sitwazzjoni tkun differenti biss f'każ li dawn is-servizzi huma essenzjali sabiex jintlaqqu l-għanijiet terapewtiċi li jipprovaw jiksibu s-servizzi ta' dawl fi sptar u ta' kuri mediċi li fil-kuntest tagħhom ingħataw.

30 Huwa l-kompitu tal-qorti tar-rinviju li tiddetermina, billi tiegħu in kunsiderazzjoni t-totalità ta' l-elementi konkreti tal-kontroversja quddiemha u, jekk ikun il-każ, il-kontenut tal-preskrizzjonijiet mediċi ma'ru?a għall-pazjenti kkoncernati, in-natura indispensabbli jew le tas-servizzi mogħtija.

31 Dawn l-osservazzjonijiet ma jaqgħux bl-argumenti invokati minn Ygeia, li tgħid li, meta jittiedu in kunsiderazzjoni l-iskop ta' l-eżenzjoni, il-kunġett ta' "attività [...] marbuta strettament" mad-dawl fi sptar u mal-kuri mediċi msemmija fl-Artikolu 13A(1)(b) tas-Sitt Direttiva ma jirrikjedix interpretazzjoni partikolarment ristretta (sentenza l-Kummissjoni vs Franza, iżżittata iktar 'il fuq, punt 23). Fil-fatt, kif jirriżulta diġà mill-punt 25 ta' din is-sentenza, il-fatt li servizzi sussidjarji jiġu ssużżettati għal VAT ma jirriżultax fl-għoli tal-prezz tad-dawl fi sptar u tal-kuri mediċi, liema servizzi din id-dispożizzjoni tipprova tirrendi aqssibbli għall-persuni kkonġernati, peress li dawn is-servizzi mhumex essenzjali sabiex jinkisbu l-għanijiet terapewtiċi intiżi (ara, f'dan is-sens, is-sentenza ta' l-20 ta' Novembru 2003, D'Ambrumenil u Dispute Resolution Services, C-307/01, qabra p. l-13989, punt 59).

32 Barra minn hekk, kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punt 47 tal-konklużjonijiet tiegħu, il-fatt li tali servizzi jiġu ssużżettati għall-VAT huwa konformi mal-prinċipju ta' newtralità fiskali, li jipprekludi, b'mod partikolari, li l-provvista ta' servizzi simili, u li għalhekk jikkompetu ma' xulxin, tiġi trattata b'mod differenti f'dak li jirrigwarda l-VAT (sentenza tat-23 ta' Ottubru 2003, il-Kummissjoni vs il-Ġermanja, C-109/02, qabra p. l-12691, punt 20).

33 Fil-fatt, kuntrarjament għal dak li ssostni Ygeia u kif il-Gvern Ġermaniż qustament sostna, stabbiliment għall-kura, meta jipprovdi servizzi b'al dawk ikkonġernati, ikun f'kompetizzjoni mal-persuni taxxabbli li jipprovdu l-istess tip ta' servizzi, b'all-operaturi tas-servizzi tat-telefon u tat-

televiżjoni f'dak li jirrigwarda s-servizzi ta' dan it-tip li jiġu proposti lill-pazjenti fi sptar, kif ukoll il-lukandi u r-ristoranti f'dak li jikkonferna s-servizzi ta' akkomodazzjoni g'all-akkumpanjaturi tagħom.

34 Ukoll, skond it-tieni inqas ta' l-Artikolu 13A(2)(b) tas-Sitt Direttiva, servizzi b'al dawk in kwistjoni fil-kawża prinċipali g'andhom jiġu esklużi wkoll mill-benefiċċju ta' eżenzjoni previst fl-Artikolu 13A(1)(b) ta' l-istess Direttiva jekk dawn huma intiżi essenzjalment sabiex jiksibu d'ul addizzjonali g'al min ikun qed jipprovdihom, liema fatt g'andu jiġi stabbilit mill-qorti tar-rinviju abbażi ta' l-elementi konkreti tal-kontroversja quddiemha.

35 Konsegwentement, ir-risposta li g'andha tingħata g'ad-domanda magħmula hija li l-provvista, mill-persuni msemmija fl-Artikolu 13A(1)(b) tas-Sitt Direttiva, ta' servizzi telefoniċi u ta' kiri ta' settijiet tat-televiżjoni g'all-pazjenti li ddaqqu fi sptar, kif ukoll il-provvista minn dawn l-istess persuni ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tagħom ma jikkostitwixxux, b'mod ġenerali, attivitajiet marbuta strettament mad-d'ul fi sptar u mal-kuri mediċi skond din id-dispożizzjoni. Is-sitwazzjoni tkun differenti biss f'każ li dawn is-servizzi huma ta' natura essenzjali sabiex jintlaqqu l-għanijiet terapewtiċi li jipprovaw jiksibu d-d'ul fi sptar u l-kuri mediċi u li mhum iex intiżi essenzjalment sabiex jiksibu, g'al min ikun qed jipprovdi l-imsemmija servizzi, d'ul addizzjonali permezz ta' attivitajiet li huma f'kompetizzjoni diretta ma' dawk l-impriji li jridu jgħallsu l-VAT.

Huwa l-kompitu tal-qorti tar-rinviju li tiddetermina, billi tiegħu in kunsiderazzjoni t-totalità ta' l-elementi konkreti tal-kontroversja quddiemha u, jekk ikun il-każ, il-kontenut ta' preskrizzjonijiet mediċi ma' ruġa g'all-pazjenti kkoncernati, jekk is-servizzi mogħtija jissodisfawx dawn il-kundizzjonijiet.

Fuq l-ispejje

36 Peress li l-proċedura g'andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li g'andha tiddeċiedi fuq l-ispejje. L-ispejje sostnuta għas-sottomissjoni ta' osservazzjonijiet lill-Qorti, barra dawk ta' l-imsemmija partijiet, ma jistgħux jiġi għallsu lura.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti tal-Ġustizzja (it-Tielet Awla) taqta' u tiddeċiedi li:

1) **Il-provvista, mill-persuni msemmija fl-Artikolu 13A(1)(b) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet ta' l-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d'ul mill-bejgħ - Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miġjud: bażi uniformi ta' stima, ta' servizzi telefoniċi u ta' kiri ta' settijiet tat-televiżjoni g'all-pazjenti fi sptar, kif ukoll il-provvista minn dawn l-istess persuni ta' sodod u ta' ikel lill-akkumpanjaturi tagħom ma jikkostitwixxux, b'mod ġenerali, attivitajiet marbuta strettament mad-d'ul fi sptar u mal-kuri mediċi skond din id-dispożizzjoni. Is-sitwazzjoni tkun differenti biss f'każ li dawn is-servizzi huma ta' natura essenzjali sabiex jintlaqqu l-għanijiet terapewtiċi li jipprovaw jiksibu d-d'ul fi sptar u l-kuri mediċi u li mhum iex intiżi essenzjalment sabiex jiksibu, g'al min ikun qed jipprovdi l-imsemmija servizzi, d'ul addizzjonali permezz ta' attivitajiet li huma f'kompetizzjoni diretta ma' dawk l-impriji li jridu jgħallsu l-VAT.**

2) **Huwa l-kompitu tal-qorti tar-rinviju li tiddetermina, billi tiegħu in kunsiderazzjoni t-totalità ta' l-elementi konkreti tal-kontroversja quddiemha u, jekk ikun il-każ, il-kontenut tal-preskrizzjonijiet mediċi ma' ruġa g'all-pazjenti kkoncernati, jekk is-servizzi mogħtija jissodisfawx dawn il-kundizzjonijiet.**

Firem

* Lingwa tal-kawża: il-Grieg.